

ආයෝජන ඇගයීම

ප්‍රාග්ධන ආයෝජන තීරණ

ව්‍යාපාර ආයතනයක් විසින් ගනු ලබන තීරණ ප්‍රධාන කොටස් දෙකකට බෙදා වෙන් කරනු ලබයි.

1. කෙටි කාලීන තීරණ
2. දිගු කාලීන තීරණ

දිගුකාලීන තීරණ (ප්‍රාග්ධන ආයෝජන තීරණ)

ඉදිරි වර්ෂ කිහිපයකදී ආර්ථික ප්‍රතිලාභ අපේක්ෂාවෙන් ව්‍යාපාරයේ අරමුදල් යෙදවීම සම්බන්ධ තීරණ දිගුකාලීන තීරණ ලෙස හඳුන්වයි.

උදා - කම්හලක් ඉදිකිරීම.

- දේපළ පිරිසත උපකරණ මිලදී ගැනීම.

දිගුකාලීන තීරණ වල ලක්ෂණ

- යෙදීමට අපේක්ෂිත අරමුදල විශාල වටිනාකමකින් යුක්ත වීම.
- දිගුකාලීන නිසා අවදානමක් තිබීම.
- දිගුකාලීනව ගන්නා තීරණය වෙනස් කළ නොහැකි වීම.
- දිගුකාලයක් පුරා ආයෝජන මුදල රැඳී පැවැතීම.

දිගුකාලීන තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය

1. ආයෝජනයේ අරමුණු තීරණය කිරීම.
↓
2. විකල්ප ආයෝජන හඳුනාගැනීම.
↓
3. විකල්ප ආයෝජන සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ඇස්තමේන්තු කිරීම.
↓
4. විකල්ප ආයෝජන ඇගයීම.
↓
5. වඩාත් සුදුසු ආයෝජනය තෝරාගැනීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම.

මෙහිදී ඉහත ක්‍රියාවලිය තුළ ඇතුළත් මුදල් ප්‍රවාහ ඇස්තමේන්තු කිරීමත් විකල්ප ආයෝජන ඇගයීම, සහ තෝරා ගැනීමත් යන පියවරයන් මෙම ඒකකය යටතේ අධ්‍යයනය කරනු ලබයි.

මුදල් ප්‍රවාහ ඇස්තමේන්තු කිරීම.

ආයෝජනයක ආරම්භක අවස්ථාවේ සිට අවසානය දක්වා මුදල් ගලා ඒමේ සහ මුදල් ගලායෑම් සිදුවන අතර, ඒවා මුදල් ප්‍රවාහ ලෙස හඳුන්වයි. මෙම මුදල් ප්‍රවාහයන් වාර්ෂික පදනමට පුරෝකථනය කළ යුතුයි. එය මුදල් ප්‍රවාහ ඇස්තමේන්තු කිරීම ලෙස හඳුන්වයි.

මුදල් ප්‍රවාහ ඇස්තමේන්තු කිරීමේ දී සැලකිල්ලට ගත යුතු කරුණු

1. බදු පසු මුදල් ප්‍රවාහය සැලකිල්ලට ගත යුතුයි.
2. ආයෝජනය නිසා පමණක් ඉහළ යන වර්ධන මුදල් ප්‍රවාහ සැලකිල්ලට ගත යුතුයි.
3. ආයතනයට අදාළ සියලු වක්‍ර බලපෑම් නිසා වන මුදල් ප්‍රවාහ ඇතුළත් කිරීම.
4. ගිලුණු පිරිවැය මුදල් ප්‍රවාහයක් ලෙස නොසැලකීම.
5. පොළී ගෙවීම් මුදල් ප්‍රවාහයට ඇතුළත් නොකිරීම.
6. ක්ෂයවීම් ඇතුළත්ව මුදල් නොවන වියදම් මුදල් ප්‍රවාහයට ඇතුළත් නොකිරීම.

මුදල් ප්‍රවාහ ඇස්තමේන්තු මතින් ප්‍රධාන අවස්ථා

1. මූලික ආයෝජනය
2. වාර්ෂික මෙහෙයුම් මුදල් ප්‍රවාහ
3. පර්යන්ත මුදල් ප්‍රවාහය

1. මූලික ආයෝජනය අපේක්ෂිත මුදල් ප්‍රවාහය

නව ආයෝජනය ආරම්භ කරන අවස්ථාවේදී දැරීමට සිදුවේ යැයි අපේක්ෂා කරන මුදල් ගලා ඒම් සහ මුදල් ගලා යෑම් මූලික ආයෝජනයේ මුදල් ප්‍රවාහ ලෙස හඳුන්වයි.

සාමාන්‍යයෙන් මූලික අයෝජනයේ මුදල් ප්‍රවාහයට පහත දෑ ඇතුළත් වෙයි.

ආයෝජනයේ ගැනුම් වටිනාකම	=	(xxx)
අයෝජනය සඳහා දරන සෘජු වියදම්	=	(xxx)
කාරක ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාවයන්	=	(xxx)
පවතින වත්කම් විකිණීමේ දී ලැබෙන මුදල්	xx	
වත්කම් විකිණීමේ දී ගෙවිය යුතු බදු	(xx)	= (xxx)
මූලික ආයෝජනය ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය	=	(xxx)

02. වාර්ෂික මෙහෙයුම් මුදල් ප්‍රවාහයන්

ආයෝජනය ක්‍රියාත්මක කළ පසු එහි ඵලදායී ජීව කාලය තුළ මෙහෙයුම් කාර්යය සඳහා යොදාගැනීමෙන් ජනිත වන මුදල් ගලා ඒමේ සහ මුදල් ගලා යාම් වාර්ෂික මෙහෙයුම් මුදල් ප්‍රවාහ ලෙස හඳුන්වයි.

උදාහරණ -

අත්පිට විකුණුම් වලින් ලැබෙන මුදල්	=	xxx
බදු ගෙවීම්	=	(xxx)
අත්පිට ගැනුම්	=	(xxx)
ණයහිමියන්ට ගෙවීම්	=	(xxx)
මෙහෙයුම් වියදම් ගෙවීම්	=	(xxx)
වෙළඳ ලැබිය යුතු දෑ වලින් ලැබෙන මුදල්	=	xxx
වර්ෂයේ ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය	=	xxx

03. පර්යන්ත මුදල් ප්‍රවාහය

ආයෝජනයේ ජීව කාලය අවසානයේ දී ඇතිවේ යැයි අපේක්ෂිත මුදල් ප්‍රවාහ ගලා ඒම සහ මුදල් ගලා යෑම් පර්යන්ත මුදල් ප්‍රවාහය ලෙස හඳුන්වයි. සාමාන්‍යයෙන් අපේක්ෂිත පර්යන්ත මුදල් ප්‍රවාහය පහත අයිතම වලින් සමන්විත වෙයි.

ආයතනයේ සුන්බුන් විකිණීමෙන් ලැබෙන මුදල්	=	xxx
කාරක ප්‍රාග්ධනය ආපසු අයකර ගැනීම්	=	xxx
වෙනත් ද්‍රව්‍ය විකිණීමෙන් ලැබෙන මුදල්	=	xxx
සුන්බුන් විකිණීමට දැරීමට සිදුවන වියදම්	=	xxx
ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය	=	xxx

ප්‍රාග්ධන ආයෝජන ඇගයීම් ක්‍රම

උචිත ආයෝජන තෝරා ගැනීමට පෙර ආයෝජනය ඇගයීමට ලක් කළ යුතුයි. ඒ සඳහා යොදාගන්නා විවිධ ශිල්ප ක්‍රම පවතියි. එම සියලු ශිල්ප ක්‍රම වර්ග කිරීම සඳහා මුදලේ කාලීන අගය පදනම් කරගෙන ඇත.

මුදලේ කාලීන අගය

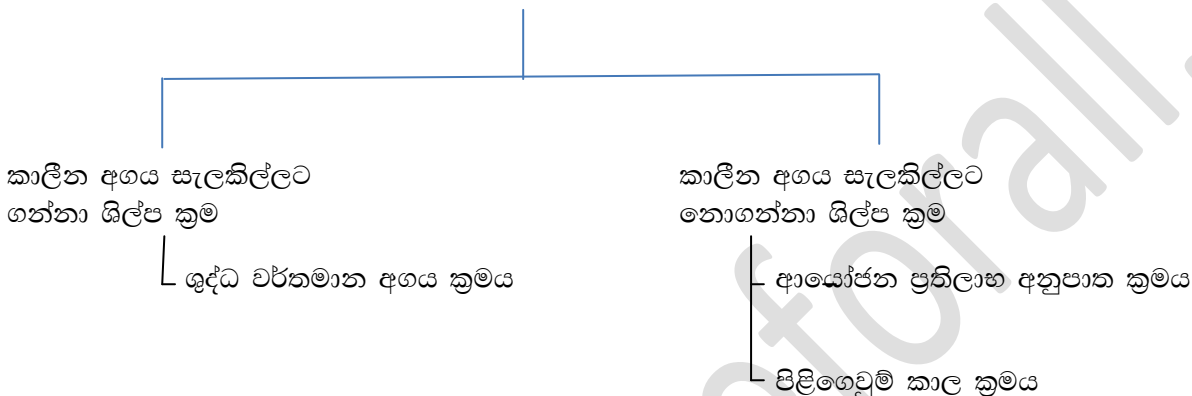
ඕනෑම පුද්ගලයෙකු යම් මුදල් ප්‍රමාණයක් අනාගතයේදී ලබා ගැනීමට වඩා එම මුදල් ප්‍රමාණයම වර්තමානයේ දී ලබා ගැනීමට කැමැත්තක් දැක්වීම මුදලට ඇති කාල වරණය ලෙස හඳුන්වයි. මුදලට කාල වරණයක් ඇති වීමට බලපාන හේතු තුනකි.

- 1 අවදානම
- 2 පරිභෝජනය
- 3 ආයෝජන අවස්ථාවන් (ආවස්ථික පිරිවැය)

මුදලේ කාලීන අගය පසු අනාගතයේ ලැබෙන මුදල්වලට වඩා වර්තමානයේදී ලැබෙන මුදල්වල අගය වැඩි යැයි සැලකීමයි. මුදලේ කාලීන අගය පොළීය නැත්නම් ප්‍රාග්ධනයේ පිරිවැය නිසා වෙනස් වෙයි.

මුදලේ අනාගත අගය = මුදලේ වර්තමාන අගය + අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභය

ප්‍රාග්ධක ආයෝජන ඇගයීමේ ක්‍රමය

ආයෝජන ප්‍රතිලාභ අනුපාත ක්‍රමය

යෙදූ ආයෝජනයට කොපමණ ප්‍රතිලාභයක් ලැබේ ද යන්න මෙම අනුපාතයෙන් අදහස් වේ. මෙම අනුපාතය ගණනය කිරීමේ දී මුදල් ප්‍රවාහයන් ගැන සැලකිල්ලක් නොදක්වන අතර, කාලච්ඡේදයේ ලාභය කෙරෙහි පමණක් සැලකිල්ලක් දක්වයි.

$$\text{ආයෝජන ප්‍රතිලාභ අනුපාතය} = \frac{\text{සාමාන්‍ය වාර්ෂික බදු පසු ශුද්ධ ලාභය}}{\text{සාමාන්‍ය ආයෝජනය}} \times 100$$

$$\text{සාමාන්‍ය වාර්ෂික බදු පසු ශුද්ධ ලාභය} = \frac{\text{ආයෝජනයේ ජීවිත කාලයට අදාළ බදු පසු ලාභවල එකතුව}}{\text{වර්ෂ ගණන}}$$

$$\text{සාමාන්‍ය ආයෝජනය} = \frac{\text{ආරම්භක ආයෝජනයේ අගය} + \text{අවසානයේ ආයෝජනයේ අගය}}{2}$$

2

ආයෝජන ප්‍රතිලාභ අනුපාතය මත තීරණ ගන්නා අයුරු

1. පූර්ව නිගමනය කළ ආයෝජන ප්‍රතිලාභ අනුපාතයක් ඇති විටෙක ඊට වඩා වැඩි ආයෝජන ප්‍රතිලාභ සහිත ආයෝජන පිළිගත යුතුයි.
2. ආයෝජන දෙකක් හෝ කිහිපයක් ඇති විටෙක වැඩි ප්‍රතිලාභයක් සහිත ආයෝජනය තෝරාගත යුතුයි.

ආයෝජන ප්‍රතිලාභ ක්‍රමයේ වාසි

1. ගණනය කිරීම පහසු සහ සරල ක්‍රමයක් වීම.
2. අඩු පිරිවැයකින් ක්‍රියාත්මක කළ හැකි වීම.
3. ලාභය පදන කර ගන්නා නිසා මුදල් ප්‍රවාහ නැවත ගණනය කිරීමට අවශ්‍ය නොවීම.
4. වැඩි ප්‍රතිලාභ සහිත ආයෝජන තෝරාගැනීම පහසු වීම.

අවසාන

1. මුදලේ කාලීන අගය සැලකිල්ලට නොගැනීම.
2. මුදල් ප්‍රවාහය සැලකිල්ලට නොගැනීම.
3. ලාභය ගණනය කිරීමේ දී සිදු වූ දෝෂ තීරණ ගැනීම සඳහා බලපෑම.
4. ප්‍රාග්ධන ව්‍යුහයේ වෙනස් වීම් මත මෙම අනුපාත වෙනස් විය හැකි වීම.

02. පිළිගෙවුම් කාල ක්‍රමය

මූලික ආයෝජනයේ වටිනාකම ආපසු අය කර ගැනීමට ගත වන කාලය පිළිගෙවුම් කාලය ලෙස හඳුන්වයි. මෙම ක්‍රමයේ දී ද මුදලේ කාලීන අගය සැලකිල්ලට නොගනී.

පිළිගෙවුම් කාලය ගණනය කරන ආකාරය

- සෑම වර්ෂයකම සමාන වූ ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහ ලැබේ නම්,

පිළිගෙවුම් කාලය = මූලික ආයෝජනය

වාර්ෂික ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය

වාර්ෂික ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහයන් වර්ෂයෙන් වර්ෂයට වෙනස් ප්‍රමාණ ලැබේ නම්,

පිළිගෙවුම් කාලය = සමුච්චිත මුදල් ප්‍රවාහයට + ආයෝජනයේ ඉතිරි වූ වටිනාකමට
ගත වූ කාලය ගතවන කාලය

ආයෝජනයේ ඉතිරි වූ වටිනාකමට = මූලික ආයෝජනයට අඩු වූ මුදල් ප්‍රමාණය × 12 ගතවන කාලය
ඊළඟ වර්ෂයේ ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය

විකල්ප ආයෝජන අතුරින් අඩු පිළිගෙවුම් කාලයක් සහිත ආයෝජනය තෝරාගනු ලබයි.

පිළිගෙවුම් කාල ක්‍රමයේ වාසි

- 1 මුදල් ප්‍රවාහයන් සැලකිල්ලට ගැනීම
- 2 ආයෝජන මුදල් ඉක්මණින් ලබා ගැනීම.
- 3 ක්‍රියාත්මක කිරීමේ පිරිවැය අඩු වීම.
- 4 අවධානය අඩු වීම.

පිළිගෙවුම් කාල ක්‍රමයේ අවාසි

- 1 මුදලේ කාලීන අගය නොසැලකීම.
- 2 සියලු මුදල් ප්‍රවාහයන් ගැන නොසැලකීම.
- 3 පිළිගෙවුම් කාලයෙන් පසු මුදල් ප්‍රවාහ කෙරෙහි අවධානය යොමු නොකිරීම.

03. ශුද්ධ වර්තමාන අගය ක්‍රමය

ආයෝජන ඇගයීම සඳහා වඩාත් යෝග්‍ය ආයෝජන ඇගයීම් ශීල්ප ක්‍රමය ලෙස ශුද්ධ වර්තමාන අගය ක්‍රමය සලකයි.

සලකා බලන ආයෝජනයේ අපේක්ෂිත ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහයන් වල වර්තමාන අගය ගණනය කොට එම අගය භාවිතයෙන් අදාළ ආයෝජනය තෝරාගනු ලබනවා ද නැද්ද යන්න මෙම ක්‍රමයෙන් තීරණය කරනු ලබයි.

මුදලේ වර්තමාන අගය

අනාගත මුදල් ප්‍රවාහයක මේ මොහොතේ වටිනාකම මුදලේ වර්තමාන අගය ලෙස හඳුන්වයි.

මුදලේ අනාගත අගය = මුදලේ වර්තමාන + අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභය

මුදලේ වර්තමාන අගය = මුදලේ අනාගත අගය - අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභය

අනාගතයේදී ලැබෙන මුදල්වල වර්තමාන අගය අඩු බව මුදලේ කාලීන වටිනාකමෙන් පැහැදිලි වෙයි. අනාගත මුදල් ප්‍රවාහයක වර්තමාන අගය වට්ටම් කිරීමෙන් සොයාගත හැකියි. වට්ටම් කිරීම යනු අගය අඩු කිරීමේ ක්‍රියාවලියයි. එහිදී අනාගත මුදල් ප්‍රවාහය තුළ අන්තර්ගත වන ප්‍රාග්ධනයේ පිරිවැය (පොළිය/අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභය) අඩු කරනු ලබයි. මේ සඳහා අනාගත රුපියලක වර්තමාන අගය දැක්වෙන වට්ටම් වගුව භාවිතා කළ හැකියි.

උදා -

10%ක ප්‍රාග්ධන පිරිවැය යටතේ වට්ටම් සාධකයන්

වර්ෂය	10%ක් වට්ටම් සාධකය
0	1.000
1	0.909
2	0.826
3	0.751

මේ මොහොත

වසර එකකට පසු ලැබෙන රුපියලක මේ මොහොතේ වටිනාකම ශත 90.9 කි.

ශුද්ධ වර්තමාන අගය මත තීරණය

ශුද්ධ වර්තමාන අගය ධන අගයක් ගන්නා ආයෝජන තෝරාගත යුත් අතර, ශුද්ධ වර්තමාන අගය සෘණ අගයක් ගන්නා ආයෝජන අත්හැරිය යුතුයි.

පවතින්නේ එක් අයෝජනයක් පමණක් නම් සහ එය ධන අගයක් ගන්නේ නම් එය තෝරාගත යුතු අතර, ආයෝජන කිහිපයක් ඇතිවිට වැඩිම ධන අගය සහිත ව්‍යාපෘතිය තෝරාගත යුතුයි.

ශුද්ධ වර්තමාන ක්‍රමයේ වාසි සහ අවාසි

වාසි

- 1 සියලු මුදල් ප්‍රවාහයන් සැලකිල්ලට ගැනීම.
- 2 මුදලේ කාලීන වටිනාකම සැලකිල්ලට ගැනීම.

අවාසි

- 1 මුදල් ප්‍රවාහ ගණනය කර ගැනීමට සිදු වීම.
- 2 නිවැරදි වට්ටම් සාධකයන් තෝරා ගැනීම අපහසු වීම.

commerceforall.lk